

PFAS | KAJ MORATE VEDETI?

1 Možni viri izpostavljenosti

Hišni prah

Poklicna izpostavljenost (proizvodnja PFAS, gasilci, voskanje smuči, kromiranje ...)

Izdelki za domačo rabo

Izdelki za osebno nego

Materino mleko

Onesnažena pitna voda

Onesnažena hrana

Prehrabeni izdelki

2 Kako lahko PFAS vstopijo v vaše telo?

Z vdihavanjem

Z absorpcijo skozi kožo

Z zaužitjem

Kje jih je mogoče najti?

PFAS je mogoče najti v potrošniških izdelkih, kot so embalaža za hrano in kuhinjska posoda; izdelki za osebno nego, kot so šamponi, zobne nitke, laki za nohte in ličila za oči; čistilna sredstva, oblazinjeno pohištvo, usnje in preproge ter izdelki za domačo rabo, kot so barve, laki, maziva in tesnila.

Najdemo jih lahko tudi v onesnaženi pitni vodi (v bližini proizvodnih obratov, obratov za obdelavo odpadkov, gasilskih in vojaških vadišč ter letališč) ali hrani (ribe, meso, sadje in sadni izdelki, jajca, zelenjava in rastlinski proizvodi zaradi onesnažene zemlje).

3 Kako lahko PFAS vplivajo na vaše zdravje?

Imunotoksičnost

Bolezni ščitnice

Povišana vrednost holesterola

Poškodbe jeter

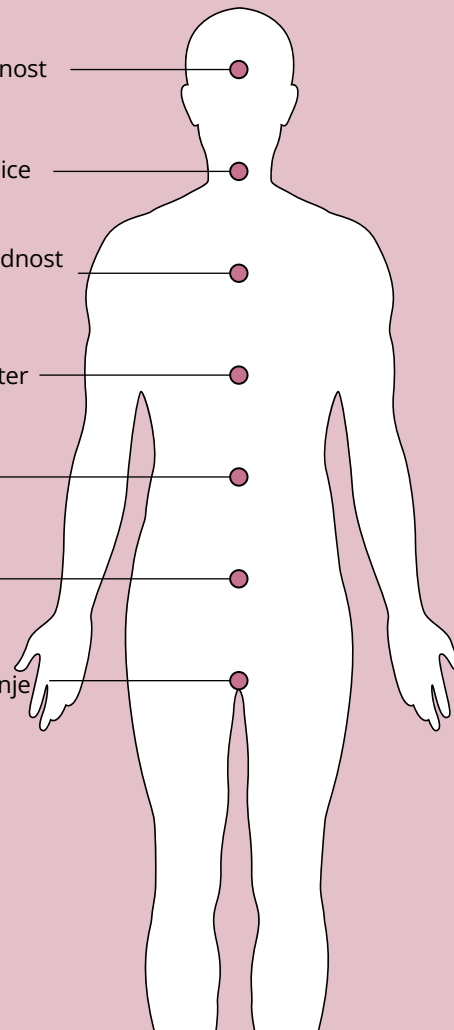
Rak ledvic in testisov

Razvojna toksičnost

Učinki na razmnoževanje in plodnost

4 Kako lahko zmanjšate izpostavljenost PFAS?

Izogibajte se hitri hrani, ki je zavita v papir, odporen na maščobo

Izogibajte se hitri hrani, pakirani v karton, kot so npr. nekatere škatle za pico

Izogibajte se nenujni uporabi sprejev za zaščito pred vodo na oblačilih in obutvi

Pri nakupu izdelkov, ki lahko vsebujejo PFAS, **zahtevajte** izdelke brez PFAS. Prepričajte se, da izdelki ne vsebujejo nobene PFAS (in ne samo PFOS in PFOA)

V spletnih aplikacijah **preverite**, ali določen izdelek vsebuje PFAS ali ne

Namesto za posodo s prevleko proti prijemanju se raje odločite za posodo iz keramike, nerjavečega jekla ali litega železa

Če živite v ali blizu območij, za katera je znano onesnaženje s PFAS:

Izogibajte se ribolovu in uživanju rib iz teh območij

Izogibajte se uživanju domačega sadja in zelenjave iz teh območij. Zahtevajte od lokalnih oblasti, da opravijo oceno ravni PFAS in se prepričajte, da hrana ne vsebuje PFAS

Upoštevajte nasvete upravljalcev vodnih virov in vodovoda

EU je sprejela ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti ljudi PFAS. Tako so PFOS, njene soli in derivati ter tudi PFOA, njene soli in PFOA sorodne spojine v skladu z Uredbo o obstojnih organskih onesnaževalih prepovedani. Evropska agencija za varnost hrane je določila mejo za količino štirih PFAS, ki jih je dovoljeno varno zaužiti v hrani v enem tednu. V skladu z Uredbo EU o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) je v postopku omejitve velik nabor PFAS za različne uporabe, PFAS, ki vsebujejo 9 do 14 ogljikovih atomov v verigi, npr. PFCA in njene soli ter PFCA sorodne spojine pa so prepovedane. Poleg tega so npr. PFHpA in njene soli dodane na seznam snovi, ki v skladu z REACH vzbujajo veliko skrb. Dodatno Direktiva o pitni vodi določa mejne vrednosti za PFAS v vodi za prehrano ljudi. Nedavno je Strategija za trajnostni razvoj kemikalij določila vrsto ukrepov za ureditev PFAS kot skupine spojin, vključno s postopno opustitvijo uporabe PFAS v EU, razen če je njihova uporaba nujna.

Za dodatne informacije o PFAS obiščite **'HBM4EU Factsheet'**.